

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

z geografii w Gimnazjum

w Wierzawicach

Podstawa prawna

Przedmiotowy system oceniania (PSO) został opracowany na podstawie:

- Rozporządzenia MENiS z dn. 28 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
- Rozporządzenia MEN z dn. 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych
- Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania (WSO)

Spis treści

§ 1. Wymagania edukacyjne

§ 2. Przedmiot oceny

§ 3. Narzędzia pomiaru a kryteria oceniania

§ 4. Sposoby powiadamiania ucznia o terminach kontroli wiedzy i umiejętności oraz o zakresie materiału przewidzianego do kontroli

§ 5. Terminy sprawdzania prac i informowania uczniów o uzyskanych ocenach

§ 6. Archiwizacja prac

§ 7. Sposób udostępniania prac uczniom, rodzicom lub prawnym opiekunom

§ 8. Utrwalanie wiadomości i umiejętności

§ 9. Zasady poprawiania wyników niekorzystnych

§ 10. Ocena bieżącej aktywności uczniów podczas lekcji

§ 11. Zasady i formy wspierania uczniów, którzy mają trudności w nauce

§ 12. Postanowienia końcowe

§ 1. WYMAGANIA EDUKACYJNE

Poziom wymagań edukacyjnych na poszczególne stopnie szkolne zawierają wynikowe plany dydaktyczne oraz kryteria ocen dla poszczególnych form sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów opracowane według programów nauczania: DKOS-5002-1/05 „Planeta Nowa. Program nauczania geografii w klasach I-III gimnazjum” (klasy II i III) oraz „Program nauczania geografii dla gimnazjum-Planeta Nowa” autorstwa Ewy Marii Tuz i Dawida Szczypińskiego (klasy I).

§ 2. PRZEDMIOT OCENY

Ocenianiu podlega:

- poprawność merytoryczna wypowiedzi ustnej lub pisemnej ucznia zgodna z ustaleniami wymagań edukacyjnych, przyjętych dla poszczególnych klas i poziomów
- samodzielność w rozwiązywaniu zadań i problemów
- kreatywność, twórczość ucznia w realizacji podjętych zadań
- aktywność ucznia podczas lekcji i na zajęciach pozalekcyjnych

§ 3. NARZĘDZIA POMIARU A KRYTERIA OCENIANIA

Lp.	Narzędzia pomiaru	Narzędzia oceniania (kryteria)
1.	praca klasowa, sprawdzian	kryterium procentowe
2.	kartkówka	kryterium procentowe
3.	odpowiedź ustna	kryterium opisowe
4.	praca domowa	kryterium opisowe
5.	praca w grupach	kryterium opisowe
6.	referat	kryterium opisowe
7.	inne formy	kryteria opisowe ustalane na bieżąco

§ 4. SPOSOBY POWIADAMIANIA UCZNIĄ O TERMINACH KONTROLI WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI ORAZ O ZAKRESIE MATERIAŁU PRZEWIDZIANEGO DO KONTROLI

- **praca klasowa** (obejmująca duży zakres wiedzy i umiejętności), **sprawdzian** (obejmujący ostatnio omawianą tematykę – z więcej niż trzech ostatnich lekcji) powinny być zapowiedziane co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzone lekcją powtórzeniową oraz wpisem do dziennika lekcyjnego
- **kartkówka lub bieżąca odpowiedź** (materiał trzech ostatnich lekcji) nie wymaga uprzedzenia uczniów oraz wpisu do dziennika lekcyjnego (traktujemy je jako sprawdzenie systematyczności pracy uczniów)
- **inne formy** – terminy i zakres materiału uzależnione są od ich stopnia trudności; nauczyciel ustala je w porozumieniu z uczniami

UWAGA! Nie zaleca się wyznaczania terminu przeprowadzania jakiegokolwiek formy kontroli wiadomości i umiejętności ucznia na pierwszy dzień po przerwie świątecznej lub feriach.

§ 5. TERMINY SPRAWDZANIA PRAC I INFORMOWANIA UCZNIÓW O UZYSKANYCH OCENACH

- **prace klasowe, sprawdziany** powinny być sprawdzone i oddane uczniom do wglądu w terminie do dwóch tygodni od daty wykonania, chyba że w tym okresie nie odbywają się zajęcia dydaktyczno – wychowawcze w szkole lub nauczyciel przebywa na zwolnieniu lekarskim
- **kartkówki** – powinny być sprawdzone, ocenione i oddane uczniom do wglądu w terminie jednego tygodnia od daty ich wykonania, chyba że nie jest to możliwe z przyczyn podanych powyżej
- **referaty** – powinny być sprawdzone, ocenione i oddane uczniom w terminie do dwóch tygodni od daty ich dostarczenia nauczycielowi (w takim przypadku uczniowie piszą wypracowania nie w zeszytach przedmiotowych, lecz na papierze znormalizowanym);
- **inne formy** – terminy ustala się na bieżąco w porozumieniu z uczniami stosowanie do trudności i czasochłonności wykonanego zadania.

§ 6. ARCHIWIZACJA PRAC

Archiwizacji (przechowywaniu) do końca roku szkolnego, czyli 31 VIII podlegają: prace klasowe, sprawdziany, kartkówki i referaty. Po okresie archiwizacji wyżej wymienione prace zostają zniszczone.

§ 7. SPOSÓB UDOSTĘPNIANIA PRAC UCZNIOM, RODZICOM LUB PRAWNYM OPIEKUNOM

Uczeń ma prawo wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy własnej w obecności nauczyciela i uzyskania zwięzłej motywacji (ustnej lub pisemnej) uzyskanej oceny. W przypadku narzędzi pomiaru ocenianych według kryteriów procentowych motywację zastępuje informacja o uzyskanych punktach za poszczególne zadania oraz o łącznej sumie punktów.

Prawo wglądu do prac mają także rodzice (prawni opiekunowie) ucznia podczas zebrań z rodzicami lub indywidualnych spotkań z wychowawcą klasy, ale tylko w obecności nauczyciela geografii.

§ 8. UTRWALANIE WIADOMOŚCI I UMIEJETNOŚCI

Utrwalenie wiadomości i umiejętności uczniów może przybrać jedną z następujących **form**:

- syntezy materiału według określonych problemów,
- pracy w grupach według przydzielonych zadań,
- konkursu,
- krzyżówek, quizów, rebusów,
- referatu uczniowskiego,
- inną.

UWAGA! Lekcją powtórzeniową – utrwalającą lub ćwiczeniami praktycznymi powinna być poprzedzona każda dłuższa forma (minimum 45 minut) pisemnej klasowej kontroli wiadomości i umiejętności uczniów.

§ 9. ZASADY POPRAWIANIA WYNIKÓW NIEKORZYSTNYCH

Uczeń ma prawo poprawiania wyników niekorzystnych z klasowych form kontroli wiadomości i umiejętności. Poprawianie ocen nie jest jednak obligatoryjne i zależy od decyzji ucznia.

W sytuacji poprawiania wyników niekorzystnych uczeń otrzymuje nowe zadania o identycznym stopniu trudności co poprzednie.

Termin poprawiania wyników niekorzystnych ustala nauczyciel w porozumieniu z uczniem; poprawa nie może jednak odbyć się później niż dwa tygodnie od daty oddania prac.

Każdą ocenę uzyskaną podczas poprawiania wyników niekorzystnych wpisuje się do dziennika. Jeżeli uczeń poprawił ocenę na wyższą, poprzedni stopień nie jest rozpatrywany podczas wystawiania oceny klasyfikacyjnej.

Uczeń, który z powodu usprawiedliwionej nieobecności nie przystąpił do pisemnej klasowej formy sprawdzania wiadomości i umiejętności (praca klasowa, sprawdzian) ma obowiązek do niej przystąpić w kolejnym terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

§ 10. OCENA BIEŻĄCEJ AKTYWNOŚCI UCZNIÓW PODCZAS LEKCJI

Aktywność ucznia podczas lekcji podlega bieżącemu ocenianiu za pomocą znaku „+”, które nauczyciel wpisuje do dziennika lekcyjnego. Uczeń ma prawo skontrolować liczbę „plusów”.

Każdy uczeń powinien dążyć do uzyskania jak największej liczby „plusów”, ponieważ zostają one przeliczone na oceny:

- 4 plusy – bardzo dobry
- 3 plusy – dobry
- 2 plusy – dostateczny
- 1 plus – dopuszczający

UWAGA! Oceny dopuszczające, dostateczne i dobre wystawiane będą po konsultacji z uczniem, w celu wyrażenia jego woli, co do otrzymania zaproponowanej oceny za aktywność.

Szczególne aktywność ucznia podczas lekcji może zostać nagrodzona przez nauczyciela odpowiednią pozytywną oceną.

Pod pojęciem aktywności, ocenianej znakiem „+”, rozumie się także inne jej formy, np. pracę w grupach, wszelkie prace wykonane przez ucznia z własnej inicjatywy lub na prośbę nauczyciela, udział w konkursach etc.

§ 11. ZASADY I FORMY WSPIERANIA UCZNIÓW, KTÓRZY MAJĄ TRUDNOŚCI W NAUCE

Wychodząc naprzeciw potrzebom ucznia wynikających z jego deficytu wiedzy i umiejętności, nauczyciel podejmuje działania wspierające. Prośba ucznia o pomoc lub działania podjęte z inicjatywy nauczyciela będą odnotowywane w zeszycie przedmiotowym – data, treść prośby bądź inicjatywy, podpis nauczyciela i ucznia.

W stosunku do uczniów, którzy osiągają słabe wyniki w nauce nauczyciel:

- stosuje na lekcji pracę na poziomach (praca w grupie z uczniami o podobnym poziomie uzdolnień, zadania łatwiejsze dla uczniów słabszych)

- umożliwia pracę inną techniką
- organizuje pomoc koleżeńską
- motywuje do pracy przez rozmowy z uczniem (konsultacje indywidualne) i jego rodzicami
- zachęca do uczęszczania na zajęcia wyrównawcze lub aktywności pozalekcyjnej, zlecając wykonanie przez ucznia dodatkowych prac np. pracy domowej, referatu lub pracy praktycznej dostosowanej do poziomu uzdolnień, zainteresowań i możliwości ucznia.

§ 12. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. **Obowiązkiem każdego ucznia jest przygotowywanie się do lekcji.**
2. Uczeń ma prawo do nieprzygotowania się do lekcji z ważnych i uzasadnionych powodów, ale za każdym razem zgłasza ten fakt nauczycielowi tuż po zakończeniu czynności organizacyjno – porządkowych, takich jak sprawdzanie nieobecności i zapisanie tematu lekcji w dzienniku.
3. W ciągu semestru uczeń może raz (jedna godzina geografii tygodniowo) bądź dwa razy (dwie godziny geografii w tygodniu) zgłosić nieprzygotowanie do lekcji oznaczone w dzienniku jako „|”. Za nieprzygotowanie uważa się nieopanowanie przez ucznia materiału z trzech ostatnich lekcji oraz brak pracy domowej. Uczeń nie może zgłosić nieprzygotowania do lekcji na zajęciach, na których zostały zapowiedziane praca klasowa, sprawdzian lub wystawiana jest ocena końcowa.
4. Zapowiedziana przez nauczyciela, zgodnie z trybem: praca klasowa lub sprawdzian nie ulegają przekładaniu na inny termin. Nauczyciel zapisuje datę zapowiedzenia ww. form w dzienniku lekcyjnym.
5. W przypadku dłuższej (ponad siedmiodniowej) usprawiedliwionej nieobecności na zajęciach lekcyjnych uczeń ma prawo do trzydniowego zwolnienia z ustnych i pisemnych form sprawdzania wiadomości i umiejętności w celu uzupełnienia zaległości.
6. Braki w zeszycie wynikłe z nieobecności ucznia w szkole oraz wszelkie zaległości wynikłe z tego powodu powinny być uzupełnione na bieżąco.
7. Jeżeli podczas pisemnej klasowej formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczeń pracuje niesamodzielnie (korzysta z pomocy innych uczniów, zeszytu lub innych materiałów), wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną.
8. Nieusprawiedliwiona nieobecność ucznia podczas sprawdzania wiadomości i umiejętności jest równoznaczna z uzyskaniem oceny niedostatecznej bez możliwości jej poprawy.
9. W przypadku posiadania przez ucznia opinii PPP nauczyciel zobowiązany jest dostosować wymagania edukacyjne lub metody pracy do zaleceń poradni i możliwości ucznia.
10. Uczeń uzyskuje pozytywną ocenę semestralną / końcoworoczną, jeżeli spełnił wymagania edukacyjne na daną ocenę (minimum dopuszczającą).

KRYTERIA OCENY PRAC PISEMNYCH – PSO GEOGRAFIA **(kryterium procentowe)**

W pracach pisemnych wszystkim zadaniom przyporządkowana jest określona liczba punktów. Progi procentowe poszczególnych ocen są następujące:

Praca klasowa, sprawdzian

0 – 34 %	niedostateczny
35 – 43 %	dopuszczający
44 – 49 %	dopuszczający +
50 – 66 %	dostateczny
67 – 72 %	dostateczny +
73 – 83 %	dobry
84 – 89 %	dobry +
90 – 97 %	bardzo dobry
98 – 100 %	bardzo dobry +

* celujący – spełnione kryteria na bdb. plus dodatkowe pytanie na „6”

Kartkówka

0 – 34 %	niedostateczny
35 – 49 %	dopuszczający
50 – 72 %	dostateczny
73 – 89 %	dobry
90 – 100 %	bardzo dobry

KRYTERIA OCENY ODPOWIEDZI USTNEJ – PSO GEOGRAFIA **(kryterium opisowe)**

Niedostateczny:

Odpowiedź nie spełnia wymagań podanych niżej kryteriów ocen pozytywnych;

Dopuszczający:

Odpowiedź zawiera niezbędną wiedzę i umiejętności konieczne z punktu widzenia realizacji celów przedmiotu i nieodzowną w toku dalszego kształcenia. Podczas odpowiedzi możliwe są liczne błędy, zarówno w zakresie wiedzy merytorycznej, jak i w sposobie prezentowania, uczeń zna jednak podstawowe fakty i zasadniczo udziela odpowiedzi na postawione pytania;

Dostateczny:

Uczeń zna najważniejsze fakty (wiedza podstawowa) i potrafi je zinterpretować, w wypowiedzi występują nieliczne błędy rzeczowe i językowe;

Dobry:

Odpowiedź zawiera większość wymaganych treści (wiadomości uzupełnione są o nieco trudniejszą wiedzę rozszerzającą), poprawna pod względem języka, dopuszczalne są jedynie nieliczne – drugorzędne z punktu widzenia tematu – błędy, uczeń nie wyczerpuje zagadnienia;

Bardzo dobry:

Wypowiedź wyczerpująca pod względem faktograficznym (wiedza podstawowa + wiedza rozszerzająca + wiedza dopełniająca), swobodne operowanie faktami i dostrzeganie związków między nimi, wyciągane są wnioski, występuje ocena całościowa, treść nie wykracza poza program;

Celujący:

Odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bdb, wykracza poza obowiązujący program nauczania, zawiera treści zaczerpnięte z literatury popularnonaukowej, zawiera własne oryginalne przemyślenia i oceny.

KRYTERIA OCENY REFERATU – PSO GEOGRAFIA **(kryterium opisowe)**

Referat jest formą wypowiedzi pisemno – ustną i **dobrowolną** (dla uczniów, którzy z własnej woli podejmują się dodatkowego zadania), toteż nie przewiduje się tutaj oceny niższej niż **dobry**.

W przypadku, gdy referat nie spełnia wymagań na tę ocenę, uczeń otrzymuje kolejny termin na uzupełnienie jego treści lub oceniana jest aktywność ucznia według zasad ustalonych w PSO.

Przy ocenie referatu bierze się pod uwagę:

- merytoryczność treści
- poprawność językową
- konstrukcję pracy i jej szatę graficzną
- oryginalność i pomysłowość
- samodzielność i wykorzystanie różnych źródeł informacji
- sposób prezentacji (selekcję materiału rzeczowego, logiczne wiązanie faktów, dostrzeganie związków przyczynowo skutkowych, własne refleksje)

KRYTERIA OCENY PRACY DOMOWEJ – PSO GEOGRAFIA **(kryterium opisowe)**

Przy ocenie z pracy domowej bierze się pod uwagę:

- zrozumienie tematu
- stopień wyczerpania materiału
- poprawną polszczyznę - ortografia, styl
- wartość merytoryczną
- estetykę wykonania
- stopień zaangażowania i możliwości ucznia

KRYTERIA OCENY ZESZYTU PRZEDMIOTOWEGO – PSO GEOGRAFIA **(kryterium opisowe)**

Oceniając prowadzenie zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ćwiczeń nauczyciel zwraca uwagę przede wszystkim na:

- poprawność merytoryczną i językową wykonanych zadań i notatek
- systematyczność sporządzanych notatek, wykonywania zadań, w tym również domowych
- estetykę i staranność wykonania, czytelność i funkcjonalność rozwiązań graficznych

KRYTERIA OCENY PRACY W GRUPIE – PSO GEOGRAFIA

(kryterium opisowe)

Ocena współpracy w grupie wystawiana jest na podstawie obserwacji, którą nauczyciel przeprowadza w czasie wykonywania przez uczniów zadań zespołowych; w szczególności zwraca uwagę na:

- odpowiedzialność ucznia za wykonanie zadania powierzonego grupie
- odpowiedzialność ucznia za funkcjonowanie grupy
- odpowiedzialność ucznia za planowanie i organizację pracy grupy